

NEFROLOGIE I

Šárka Doležalová

Klinika dětského a dorostového
lékařství VFN a 1. LF

Osnova přednášky

1. Vyšetřovací metody v nefrologii
2. Infekce močových cest
3. Glomerulonefritis
4. Chronická renální insuficience

Kidney

Calyces

Renal artery

Renal pelvis

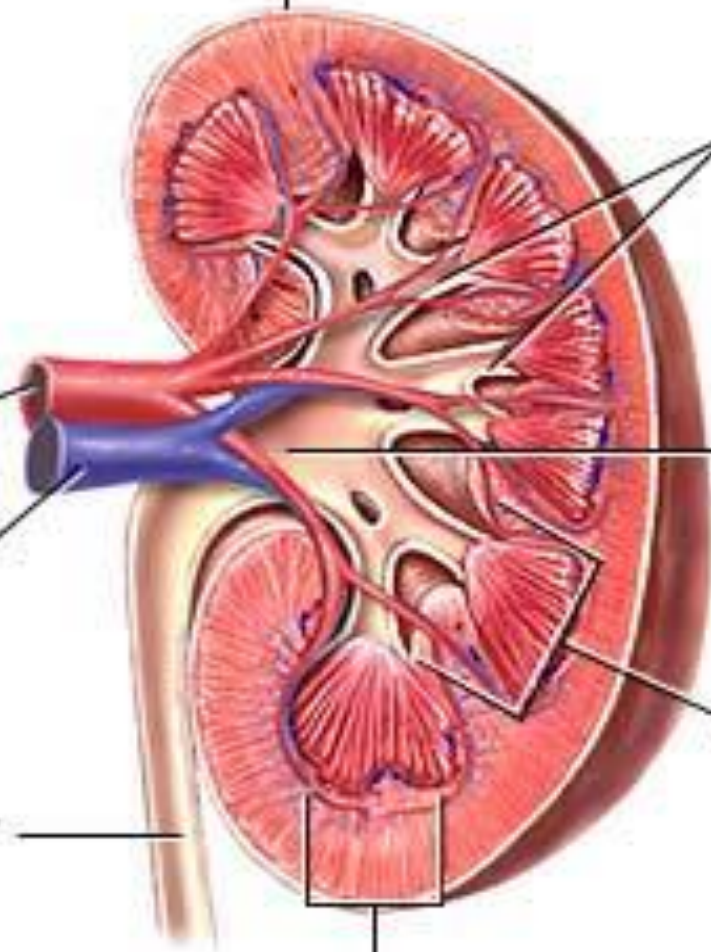
Renal vein

Medulla

Ureter

Cortex

ADAM.

Anamnesa v nefrologii

- NO : subj.příznaky, TT ?, barva + event. zápach moče, respirační infekty v anamnesi
- OA : recidiva obtíží, jiné základní onemocnění - imunosuprese ?
- RA : výskyt anomálií urotraktu, rec. IMC, litiáza, hematurie, CHRI, porucha sluchu

Chemické vyšetření moče

Vyšetřování proteinurie

1. Semikvantitativně z 1 porce - papírkem, kyselinou sulfosalicylovou 10 gtt do 2 ml moče (5 stupňů)

2. Kvantitativně ze sběru moče

normální **< 100 mg/den.m²** (=4 mg/hod.m² =96 mg/den/m²)

nefrotická **> 1000 mg/den.m²** (=40mg/hod.m² =960 mg/den.m²)

3. Kvalitativně - ELFO močových bílkovin -
glomerulární - selektivní (↑ alb/glob), neselektivní
tubulární (mikroproteiny)

Chemické vyšetření moče

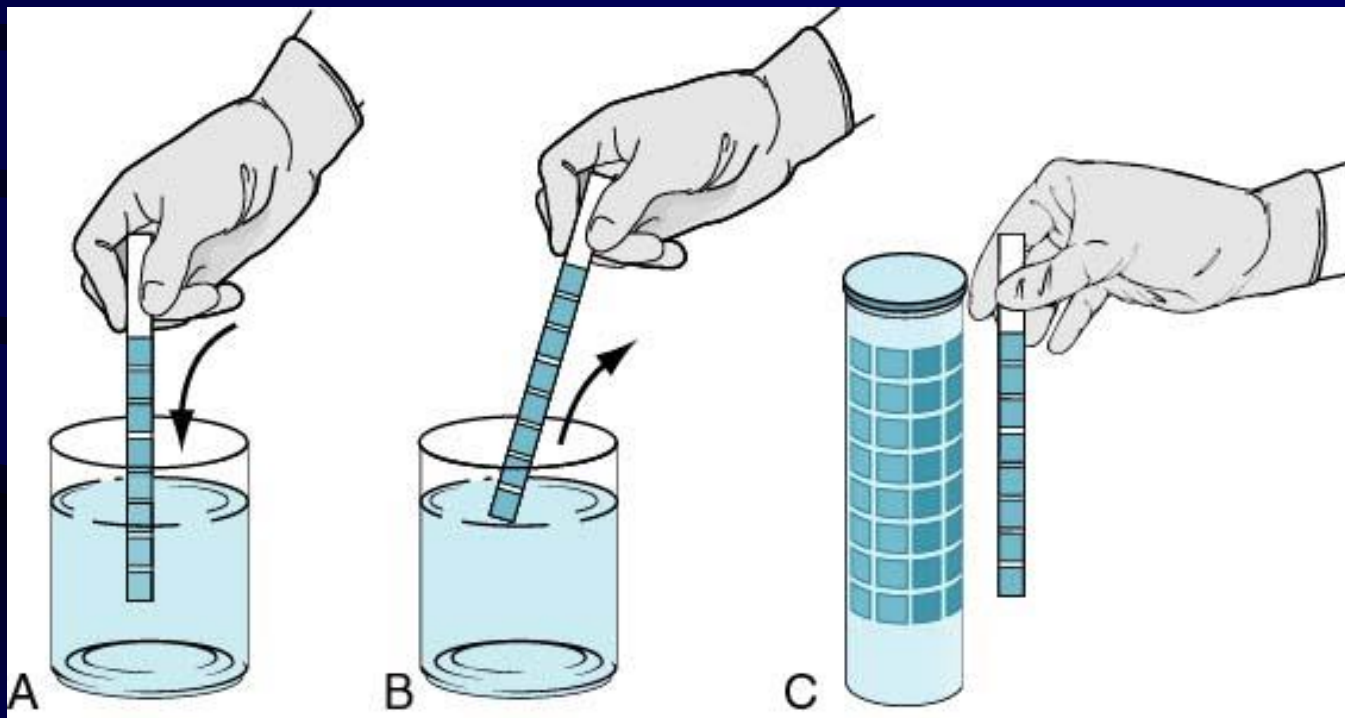
Přítomnost krevního barviva -peroxidázová r.:

1. Erytrocyturie
2. Hemoglobinurie - hemolýza
3. Myoglobinurie - myopatie, rabdomyolýza

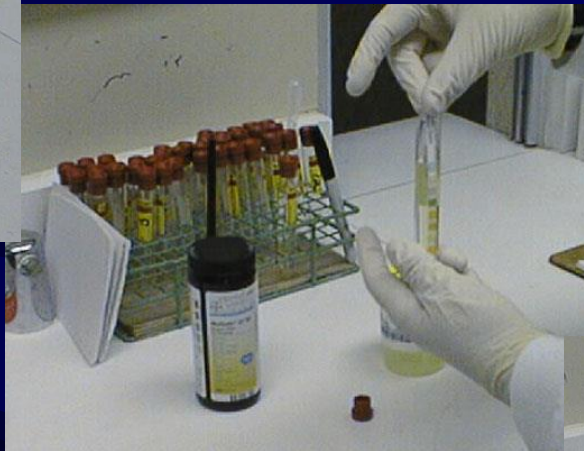
Glykosurie :

1. Hyperglykemie > 10 mmol/l
2. Normoglykemie - tubulopatie (porucha reabsorpce glukózy)

Chemické vyšetření moče

Chemické vyšetření moče

Mikroskopické vyšetření moče

Vyšetření močového sedimentu :

centrifugační metoda - 10min při 2000otáčkách/min,
vyšetření při zvětšení 450x (dle laboratoře)

erythrocyturie > **5 ery**/ ul

leukocyturie > **10 leuko**/ ul

cylindriuire - válce, odlitky tubulů
(hyalinní, granulované, buněčné)

Mikroskopické vyšetření moče

Kvantitativní hodnocení :

Addisův sediment - za 24 hodin - obsolentní !

do 2 mil. Ery, 4 mil leuko, 100 tis válců

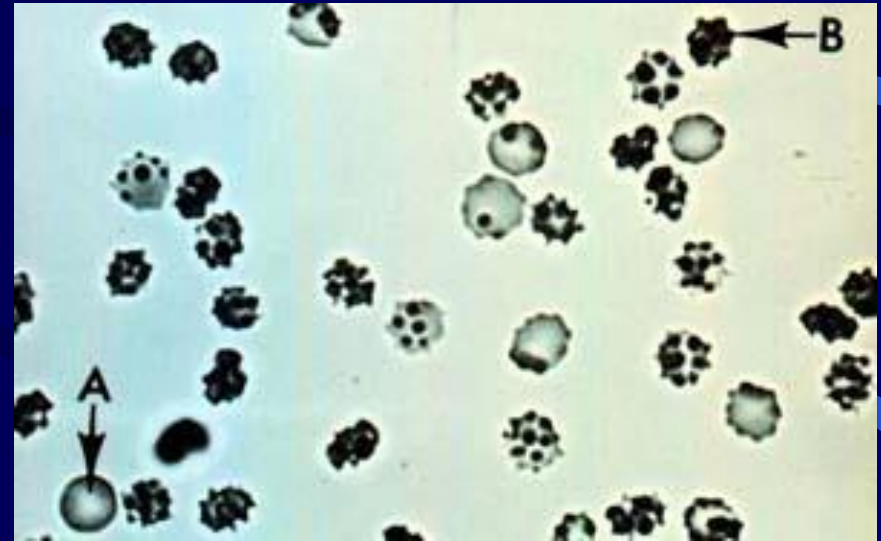
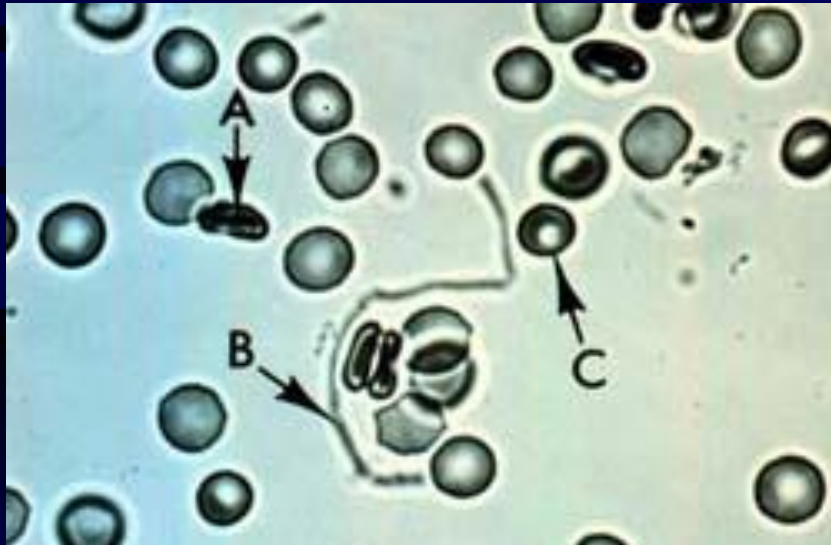
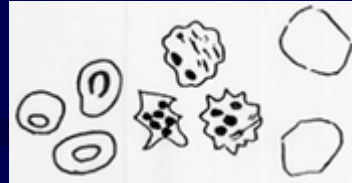
Hamburgrův sediment - za 3 hodiny

erythrocyty do **2000/min** (35/s)

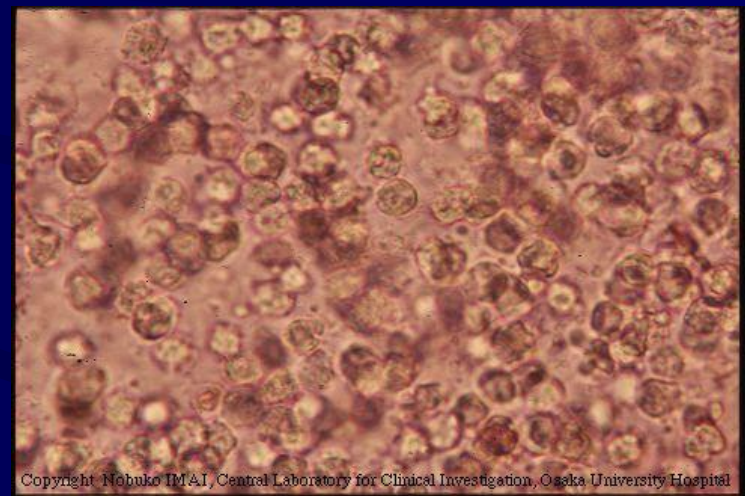
leukocyty do **4000/min** (70/s)

válce do **60-70/min**

Močový sediment - erythrocyturie

Močový sediment - leukocyturie

Mikroskopické vyšetření moče

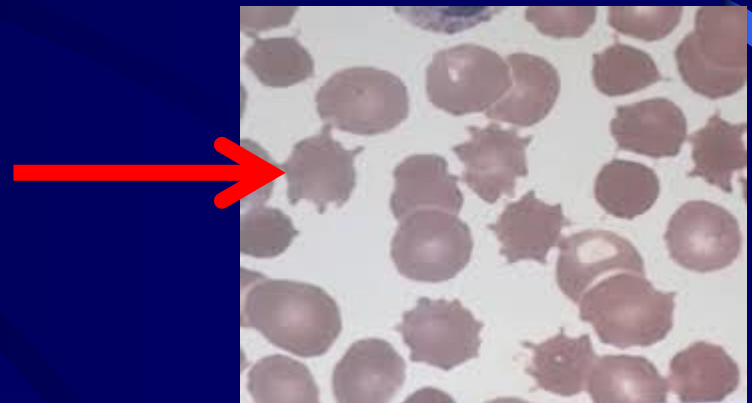
Kvalitativní hodnocení erytrocyturie :

hodnocení ve fázovém kontrastu - erytrocyty s deformovaným povrchem častěji glomerulárního původu

glomerulární > 75% poškozených ery

neglomerulární < 25% poškozených ery

akantocyty („pučící“ erytrocyty s výběžky BM) > 10% - jasně svědčí pro glomerulární původ

Mikrobiologické vyšetření moče

Signifikantní (významná) bakteriurie :

= výskyt více než 100 000 (10^5) mikrobů
v 1 ml moče získané technikou středního
proudu

Správný odběr !! : před podáním ATB !!!

+ zabránit kontaminaci

odběr středním proudem, cévkováním
suprapubickou punkcí

Mikrobiologické vyšetření moče - kriteriá bakteriurie

Střední proud

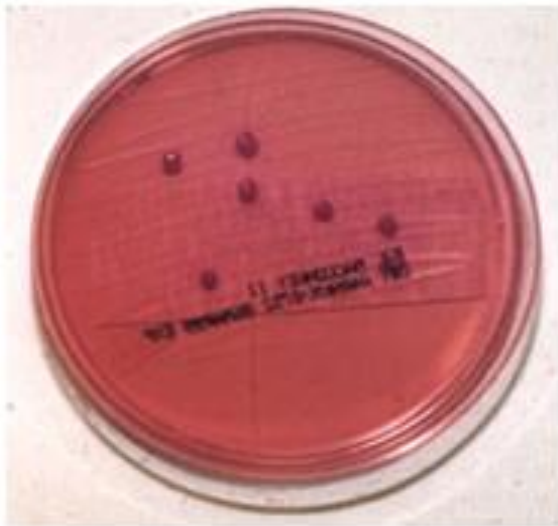
- významná $> 10^5$
- suspektní 10^4
- nevýznamná
 $< 10^4$

Cévkovaná moč

- významná $> 10^4$
- suspektní 10^3
- nevýznamná
 $< 10^3$

Bakteriologické vyšetření moče

Bacterial culture

Funkční vyšetření ledvin

Fyziologická úloha ledvin :

1. Regulace objemu a složení tělesných tekutin (vylučovací, koncentrační a acidifikační schopnost ledvin)
2. Endokrinní funkce - erythropoetin, vitamin D3, systém RAA

Parametry diuresy

- **Anurie** < 0,5 ml/kg.hod
- **Oligurie** 0,5 - 1 ml/kg.hod
- **Polyurie** > 2 000 ml/m².den
(cca 2x obvyklé diuresy)

Orientační hodnoty diuresy dle věku:

novorozenec 50-300 ml, kojeneček 350-550 ml

5-9 let 500-1000ml, 10-15 let 700-1500 ml

Vyšetření glomerulárních funkcí

S-kreatinin :

- produkt svalového energetického metabolismu (dehydratací kreatinu)
- intraindividuální kolísání při tělesné námaze a dle příjmu exogenního kreatinu (masné výrobky)
- začíná stoupat nad normu až při snížení GF o 50% !!!!

S- cystatin C : závisí pouze na GF

S-urea: závisí na GF a zpětné resorpci (vyšší při dehydrataci !!)

Vyšetření glomerulárních funkcí

Renální clearance = objem plasmy, který byl ledvinami od určité látky ve sledované časové jednotce očištěn

Vyšetření clearance kreatininu ze sběru moče:

$$\text{GF (ml/s)} = \frac{\text{U-kreat}_{(\text{umol/l})} \times V_{(\text{ml/s})}}{\text{S-kreat}_{(\text{umol/l})}}$$

Korigovaná GF (ml/s/1,73 m²)

Kojenci : 1,05 - 1,52 ml/s

Batolata : 1,23 - 1,97 ml/s

Školní děti : 1,57 - 2,37 ml/s

Vyšetření koncentrační funkce

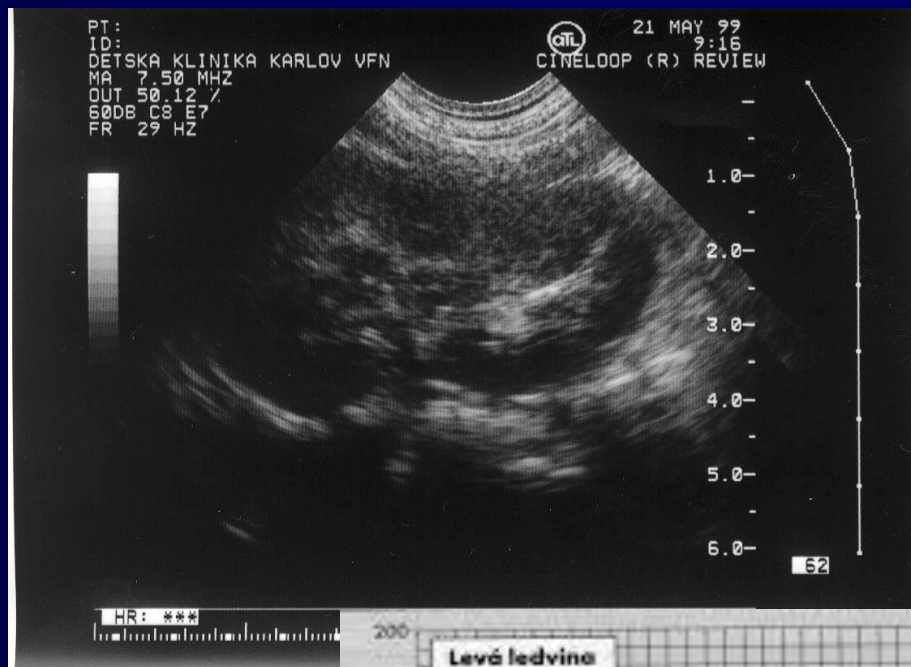
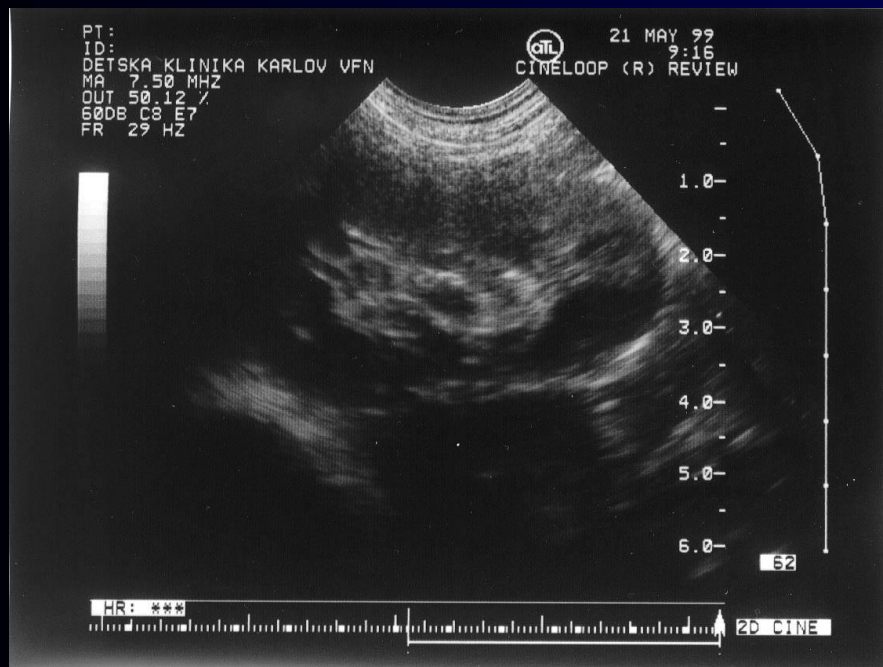
v tubulech zpětná resorpce 97-98% glomerulárního filtrátu !!!

1. U-osmolalita ranní moče > 950
(=množství/počet osmoticky aktivních látek)

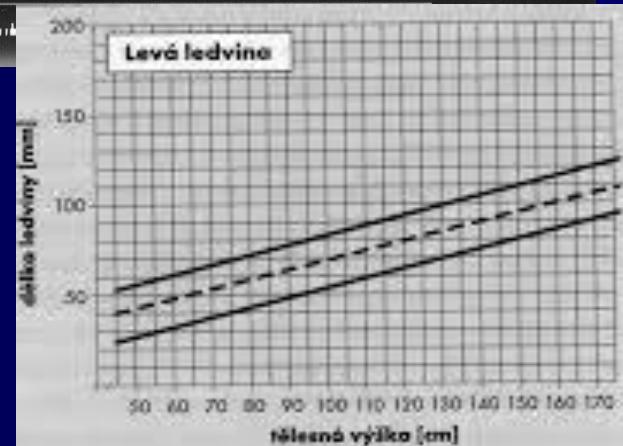
2. U-specifická hmotnost > 1030
(=váha částic)

3. koncentrační pokus s vasopresinem (v 21.00 hodin dle váhy, do rána bez tekutin, v 7.00 se vymočí) → U.osmo
≥ 950 mmol/kg

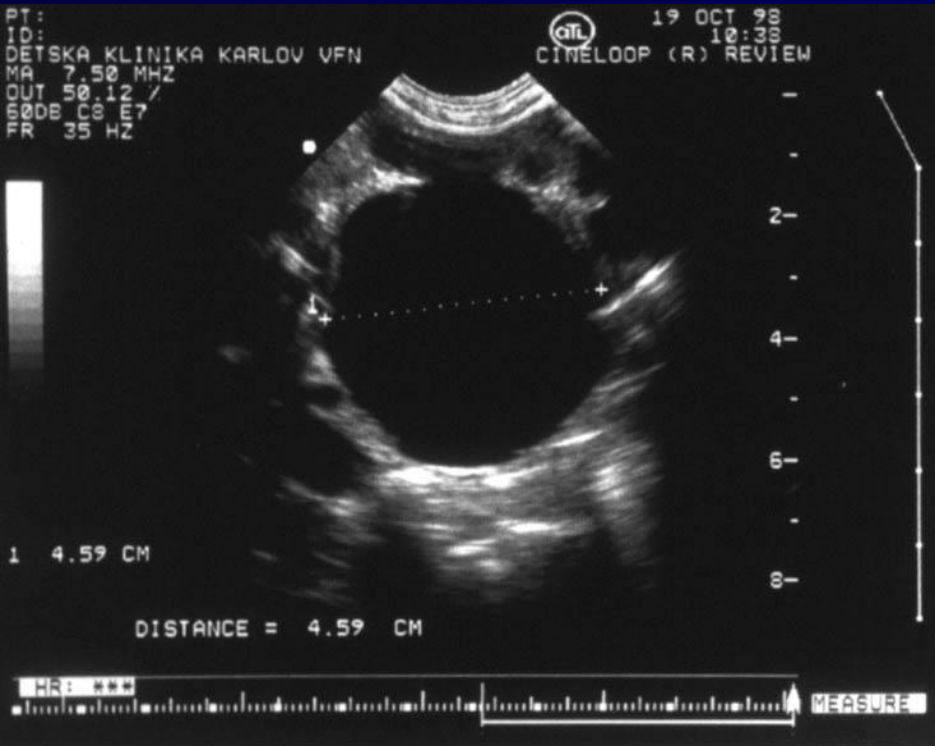
Sonografické vyšetření ledvin

Normální nález

Sonografické vyšetření ledvin

**před operací – 45 mm
(AP diameter)**

Hydronefróza

po operaci 21 mm (AP diameter)

Sonografické vyšetření ledvin

Megaureter

Megaureter s hydronefrózou

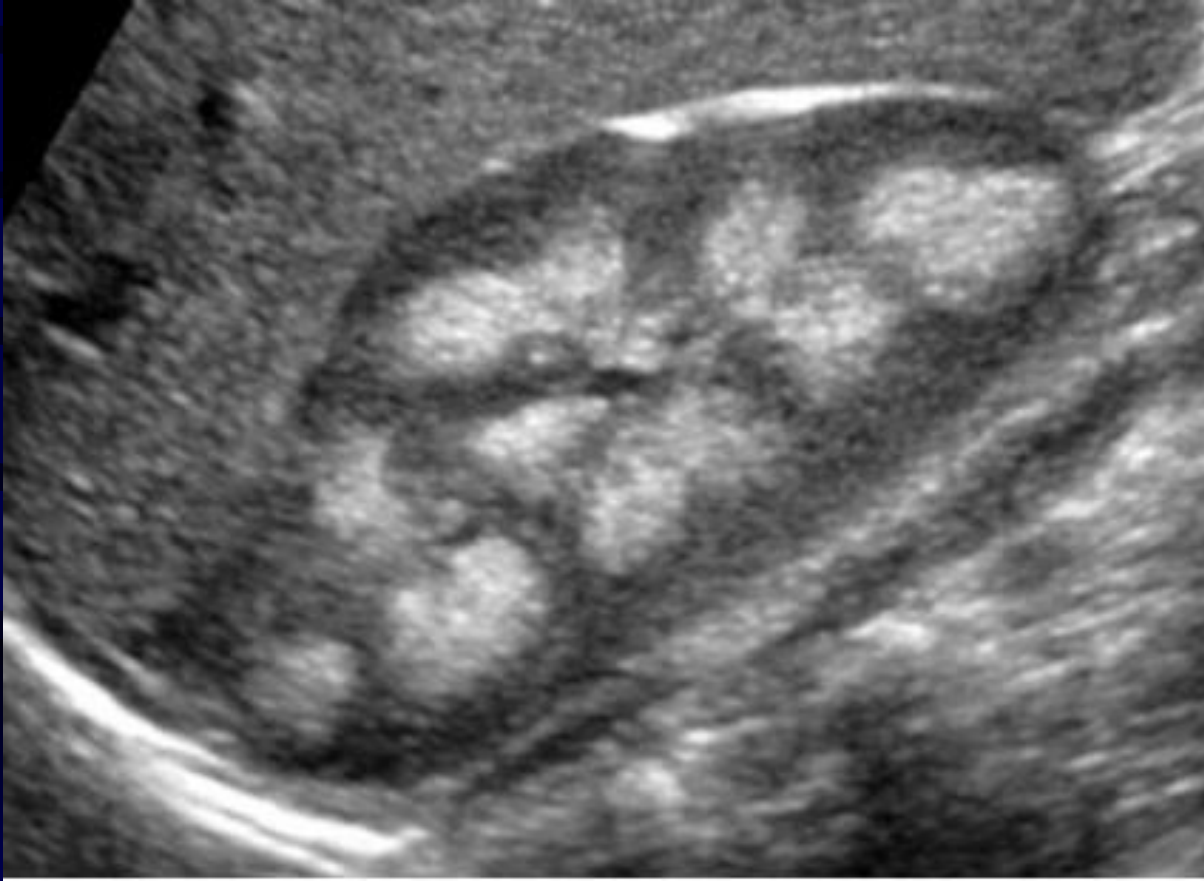

Sonografické vyšetření ledvin

Nefrolithiáza

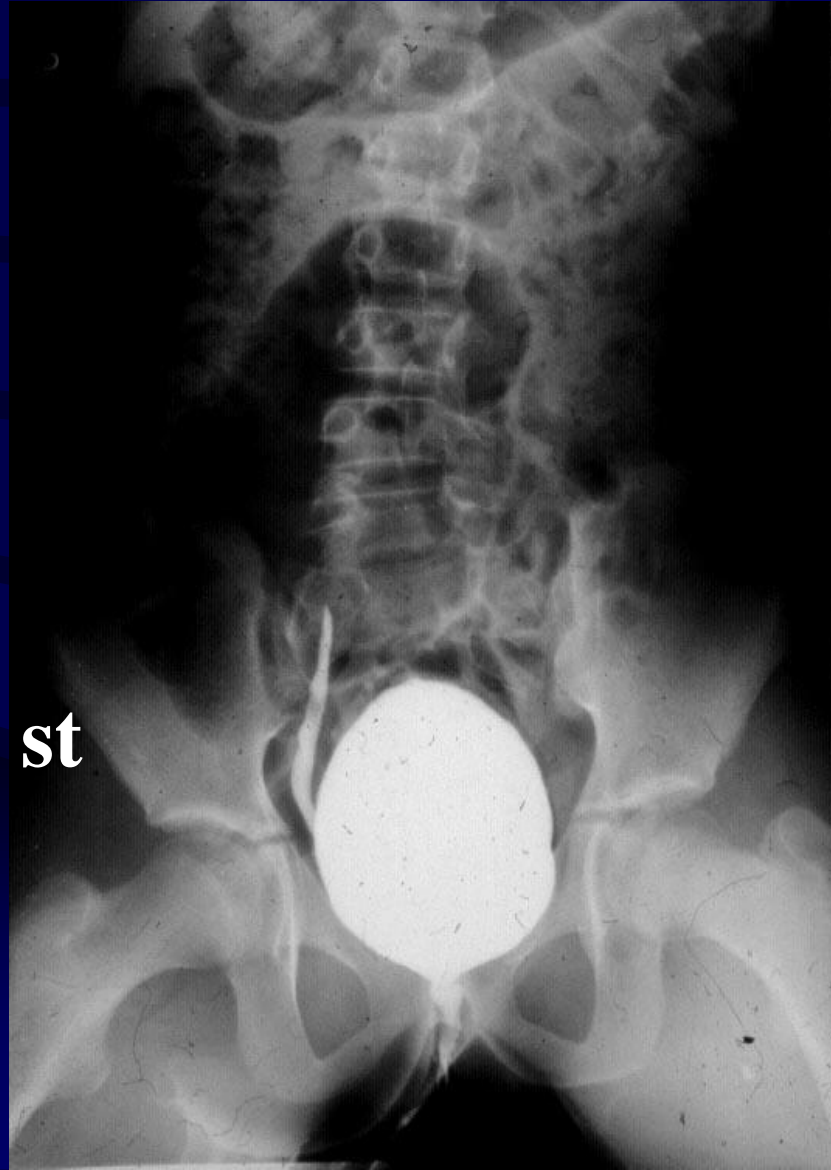
Sonografické vyšetření ledvin

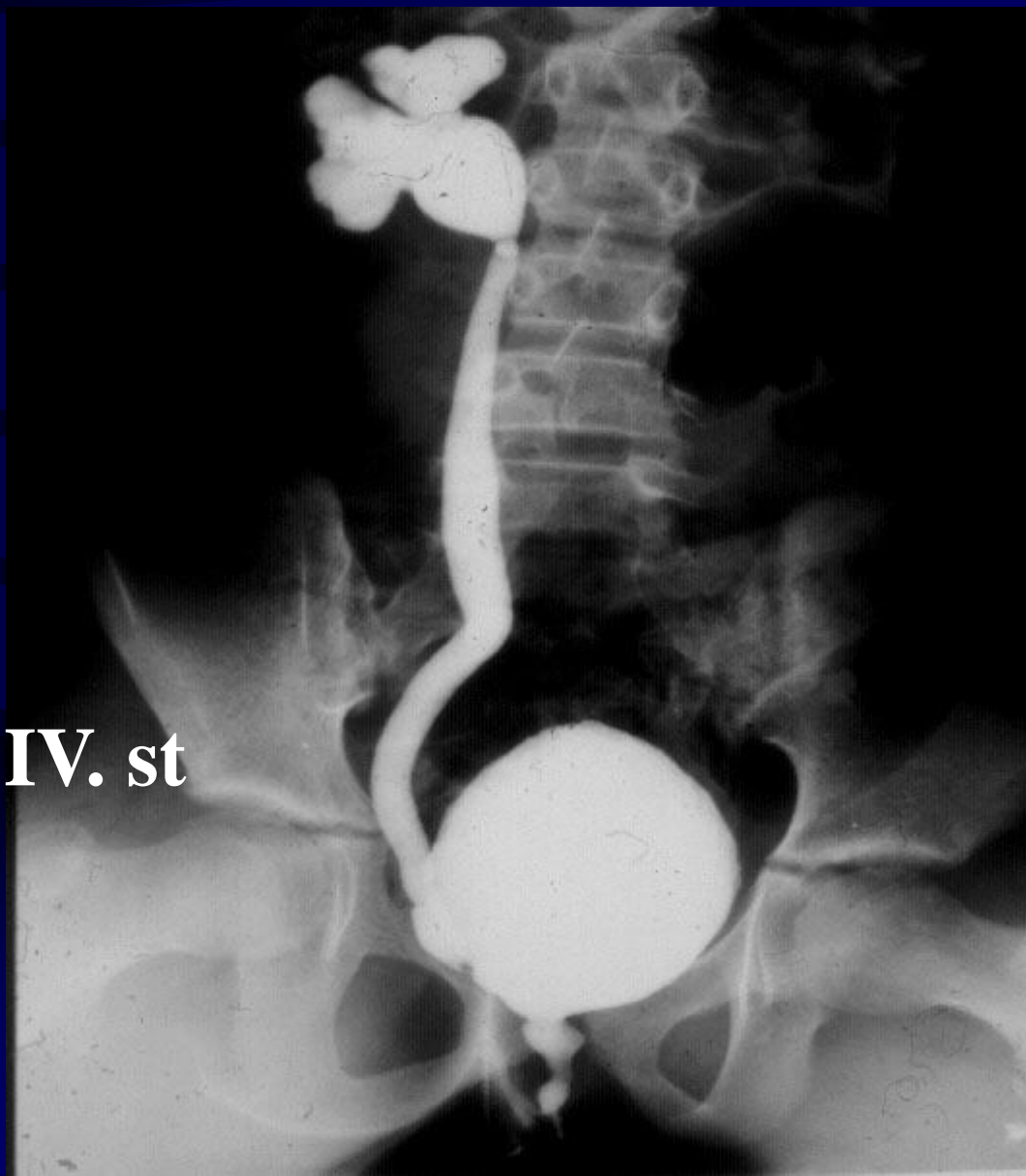
Nefrokalcinóza

Mikční cystourethrografie (mCUG)

VUR l.dx. I. st

Mikční cystourethrografie (mCUG)

VUR l.dx. IV. st

IVU - i.v.vylučovací urografie

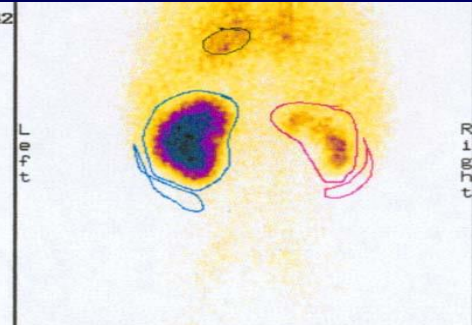
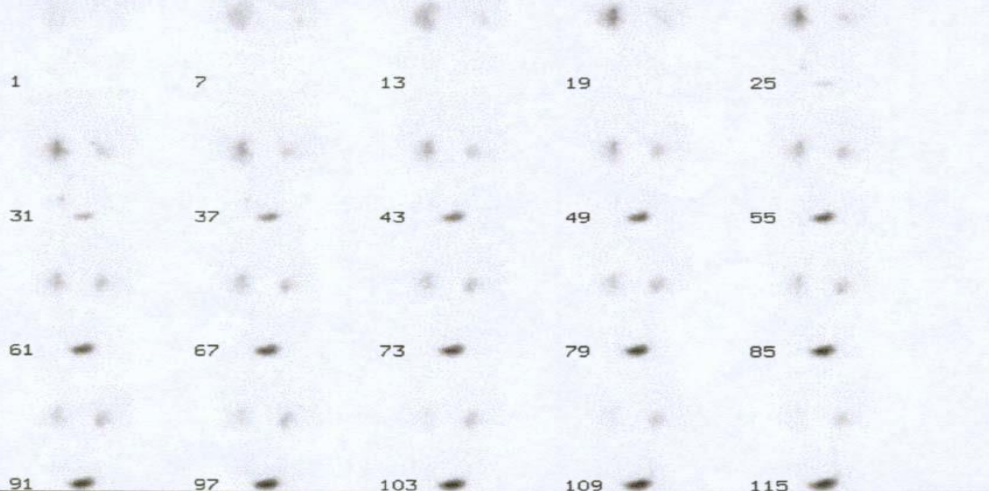

DMSA scintigrafie

Dynamická scintigrafie ledvin

- DTPA (vyučována glomerulární filtrací)
- MAG-3 (vyučována tubulární sekrecí)

Hodnocení : glomerulární funkce
event. míra obstrukce
(křivka nemá sinusový tvar)

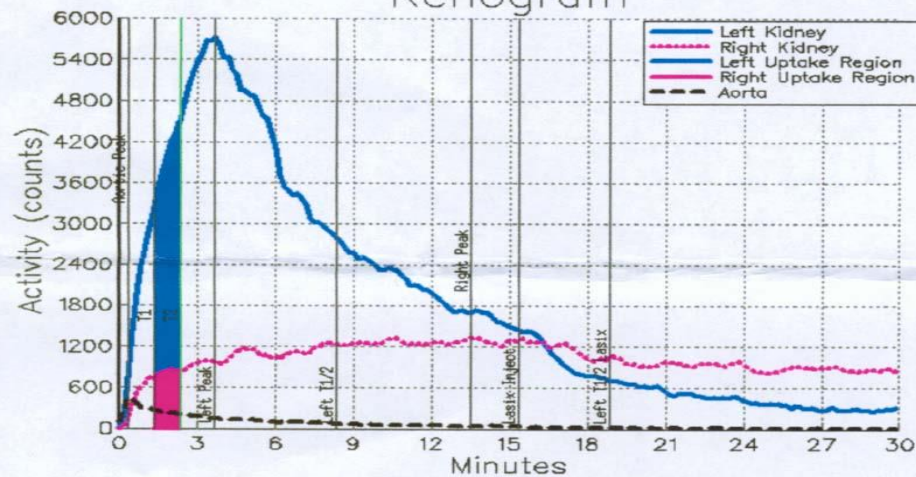
Name: PAZOUT MIROSLAW 30906
Institution:
Isotope: Tc-99m
Sample Time (sec): 10
Lasix Injection Time (min): 15.33

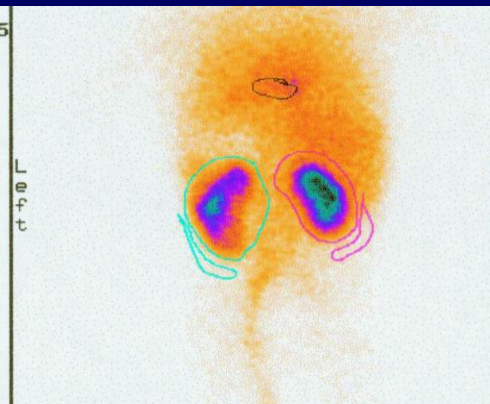
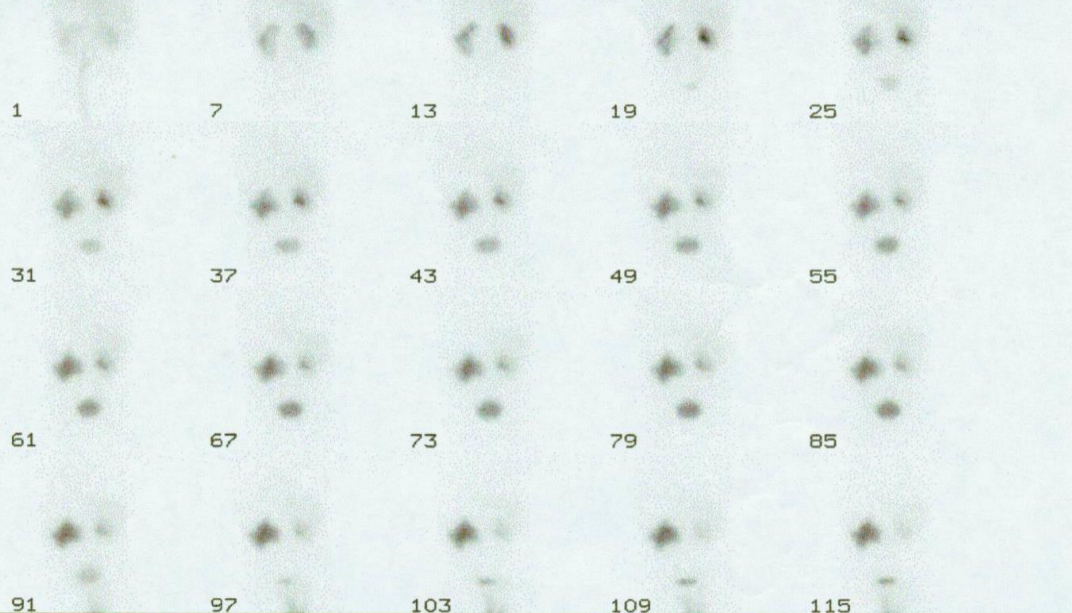
Kidney:	Left	Right
Peak Time (min):	3.67	13.50
Peak Count (total cnts):	5731.32	1335.26
Lasix Time (min):	15.33	15.33
Lasix Counts (total cnts):	1452.15	1281.03
Tl/2(PK) (min):	4.67	(22.33)
Tl/2(Lasix) (min):	3.50	(23.17)
20-min/max activity ratio:	0.11	0.68
Kidney Area (pixels):	822	521
Bkgrd Area (pixels):	135	105

Aorta:	Left	Right
Peak Time (min):	0.33	
Peak Count (total cnts):	447.29	
AorticPk - AT (min):	0.33	0.33
KidneyPk - AorticPk (min):	3.33	13.17

Split Uptake:	Left	Right
Area (Z):	82.86	17.14
Time interval (min):	1.32 to 2.32	

Renogram

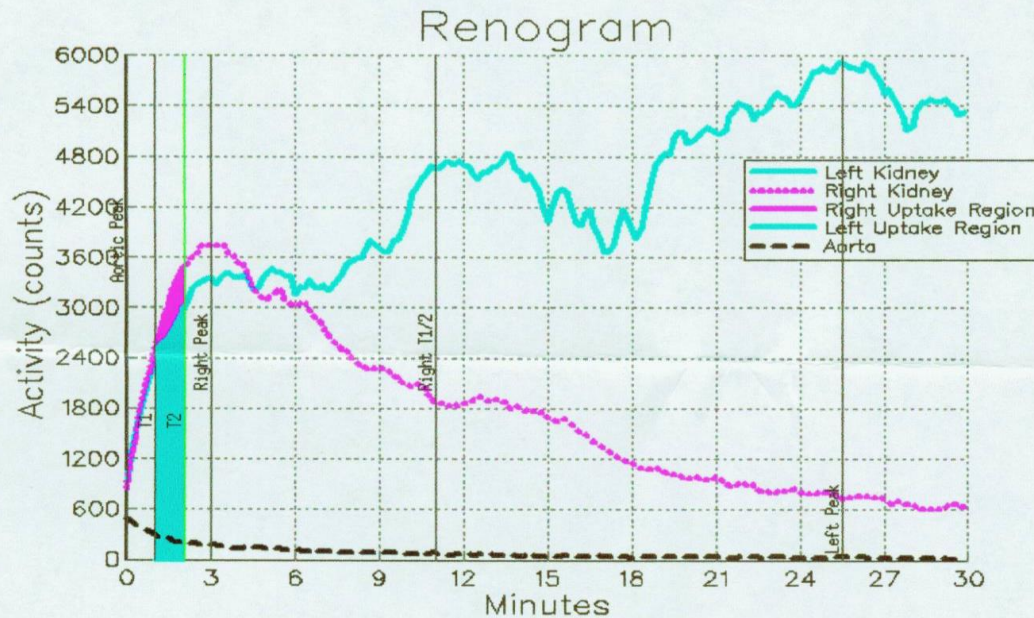

Name: VLCEK JAKUB 34423
 Institution:
 Isotope: Tc-99m
 Sample Time (sec): 10

Kidney:	Left	Right
Peak Time (min):	25,50	3,00
Peak Count (total cnts):	5915,42	3742,56
T1/2(PK) (min):	(27,02)	8,00
20-min/max activity ratio:	0,84	0,26
Kidney Area (pixels):	571	467
Bkgrd Area (pixels):	79	87

Aorta:	Left	Right
Peak Time (min):	0,00	
Peak Count (total cnts):	486,00	
AorticPk - AT (min):	0,00	0,00
KidneyPk - AorticPk (min):	25,50	3,00

Split Uptake:	Left	Right
Area (Z):	46,79	53,21
Time interval (min):	1,05 to 2,05	

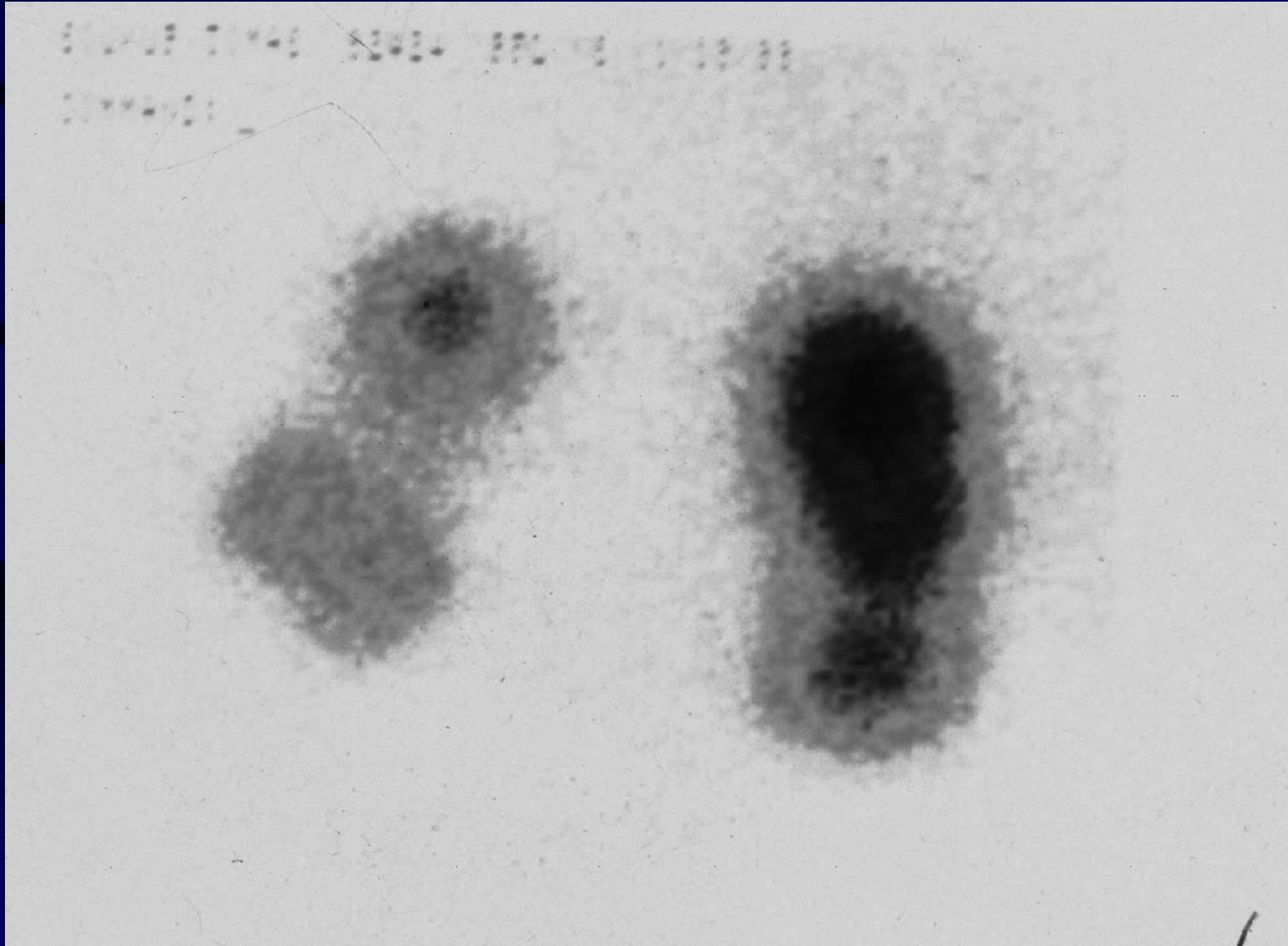
Statická scintigrafie ledvin

= Tc-dimerkaptosukcinát (DMSA), vylučován GF, po 2 hodinách vychytáván v tubulárních bb.

Indikace :

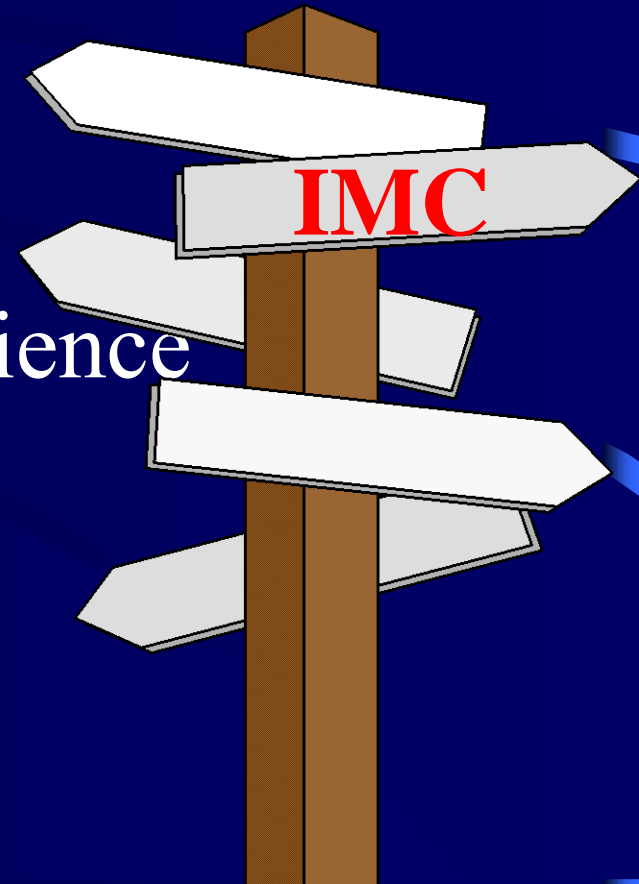
- průkaz infekční léze při ak.i chronické PNF
- průkaz refluxové nefropatie
- relativní funkce ledvin, afunkce ledviny
- abnormní uložení a tvarové anomalie

DMSA scan – refluxová nefropatie

Osnova přednášky

1. Vyšetřovací metody v nefrologii
2. Infekce močových cest
3. Glomerulonefritis
4. Chronická renální insuficience

Infekce močových cest (IMC)

= přítomnost infekčního agens v uropoetickém traktu (uretra, močový měchýř, močovod, pánvička ledvinná, ledviny)

Signifikantní (významná) bakteriurie - výskyt více jak 100 000 (10 na 5) mikrobů v 1 ml moči získané technikou středního proudu

Výskyt IMC v dětské populaci

- 2.-3. nejčastější onemocnění po respiračních chorobách v rámci PLDD
- do 6 měsíců věku převažují hoši, pak dívky 9-10 : 1
- 3-6% dívek, 1-2% chlapců prodělá IMC
- v dialyzačně transplantačním programu chronická pyelonefritis (refluxová nefropatie) tvoří 20% diagnos

Terminologie IMC

- Infekce dolních močových cest
  - akutní cystitis
  - chronická cystitis - rizikové faktory
  - (asymptomatická bakteriurie)
  - uretritis (STD)
- Infekce horních močových cest
  - akutní pyelonefritis - akutní bakteriální tubulointersticiální nefritis
  - chronická pyelonefritis - refluxová nefropatie

Infekce močových cest (IMC)

- Primární - bez morfologických a funkčních poruch odtoku moči
- Sekundární - již postižený uropoetický systém - VUR, obstrukční uropatie, dysfunkce DMC, neurogenní močový měchýř

Etiologie u IMC

- **E. coli 70 - 80 %**
- Proteus 10 - 15%
- Enterococcus 5-10%
- Klebsiella
- Pseudomonas aeruginosa
- Staphylococcus

Patogeneze IMC

- Hematogenní cesta - novorozenecký věk
- Ascendentní cesta - v ostatních věkových skupinách - fekální a periuretrální flora

!!! Obstrukce - **stagnace moče** !!

!!! Hygiena !!!

Rizikové faktory uroinfekce

- obstrukční uropatie primární i sekundární
- urologická intervence
- urorolitiáza
- počátek sexuálního života u dívek
- těhotenství
- imunosuprimovaní pacienti
- diabetes mellitus

Klinické příznaky akutní pyelonefritis (PNF)

příznak	novorozenec	kojenec	větší dítě
horečka			↑↑↑
močení			dysurie +/- polakisurie +/-, sekundární enuréza
celkové projevy			bolesti břicha lumbalgie tapottement+ celková alterace

Klinické příznaky akutní pyelonefritis (PNF)

příznak	novorozenec	kojenec	větší dítě
horečka		↑↑↑	↑↑↑
močení		zápach moče, skvrny na plenách	dysurie +/- polakisurie +/-, sekundární enuréza
celkové projevy		nausea, zvracení necharakteristické příznaky (dráždivost, odmítání pití)	bolesti břicha lumbalgie tapottement+ celková alterace

Klinické příznaky akutní pyelonefritis (PNF)

příznak	novorozenec	kojenec	větší dítě
horečka	+/-, hypotermie	↑↑↑	↑↑↑
močení	zápach moče, skvrny na plenách	zápach moče, skvrny na plenách	dysurie +/- polakisurie +/-, sekundární enuréza
celkové projevy	seps protrahovaná hyperbilirubinemie	nausea, zvracení necharakteristické příznaky (dráždivost, odmítání pití)	bolesti břicha lumbalgie tapottement+ celková alterace

Klinické příznaky akutní pyelonefritis (PNF)

příznak	novorozenec	kojenec	větší dítě
horečka	+/-, hypotermie	↑↑↑	↑↑↑
močení	zápach moče, skvrny na plenách	zápach moče, skvrny na plenách	dysurie +/- polakisurie +/-, sekundární enuréza
celkové projevy	seps protrahovaná hyperbilirubinemie	nausea, zvracení necharakteristické příznaky (dráždivost, odmítání pití)	bolesti břicha lumbalgie tapottement+ celková alterace

Kriteria pyelonefritis (Jodal)

- bakteriurie více než 10 na 5
- T nad 38,5 st C
- FW > 30/hod
- CRP > 30 mg/l

!!!!Alespoň 3 kriteria - vždy bakteriurie !!!

snížení koncentrační schopnosti

ev. akutní DMSA scan

Další laboratorní nálezy při PNF

- Leukocytóza
- **Leukocyturie – pyurie**
- **Nitriturie**
- Malá hematurie a proteinurie
- Snížení U-osmo a U- sp. hm

Komplikovaná (atypická) akutní pyelonefritis

- non E.coli etiologie
- septický průběh
- recidivy IMC
- nález na USG suspektní z VUR - asymetrie velikosti ledvin, dilatace k.p.s. (intermitentně se měnící)
- + RA stran VUR

Klinické příznaky akutní cystitis

- subfebrilie
- dysurie, polakisurie, nykturie
- sekundární enuresa
- makroskopická hematurie

Odběr moči k bakteriologickému vyšetření

Falešně pozitivní bakteriurie x negativní bakteriurie při jasné uroinfekci

- **před nasazením ATB !!!!**
- Pokud možno NE !!! do sběrných sáčků !!!
- střední proud
- cévkovaná moč
- suprapubická punkce

Terapie- obecné postupy

- **důsledná hydratace !!!** - včas KI
větší ztráty tekutin (zvracení, febrilie) +
snížená koncentrační schopnost !, snížení
toxicity ATB
- pravidelná mikce - event. i derivace m.m.
- pravidelná defekace
- antipyretická terapie

ATB terapie u ak.pyelonefritis

- Amoxicilin+clavulonát **Augmentin**
- Cefalosporiny 2. a 3. generace – cefuroxim, ceftriaxon, cefotaxim, ceftazidin
- Aminoglykosidy – **Gentamycin** - nefrotoxicita !!!, ototoxicita

celková délka léčby 10-14 dnů

i.v. aplikace u kojenců, septických stavů a zvracení,
po poklesu T a při negativní BU možno dokončit p.o.

Další postup u dětí s PNF

- u všech SONOgrafické vyšetření urotraktu
- u pacientů s komplikovanou akutní PNF → mCUG k vyloučení VUR
- při potvrzení VUR → **DMSA** scan po 6 měsících
- pacienty s nekomplikovanou 1 atakou akutní pyelonefritis – konzervativní postup

Terapie akutní cystitis

- nitrofurantoin (Nitro-furantoin)
- trimethoprim (Triprim)
- co-trimoxazol =
sulfomethoxazol/trimethoprim
(Biseptol, Sumetrolim)
- (chinolony)

Závěr

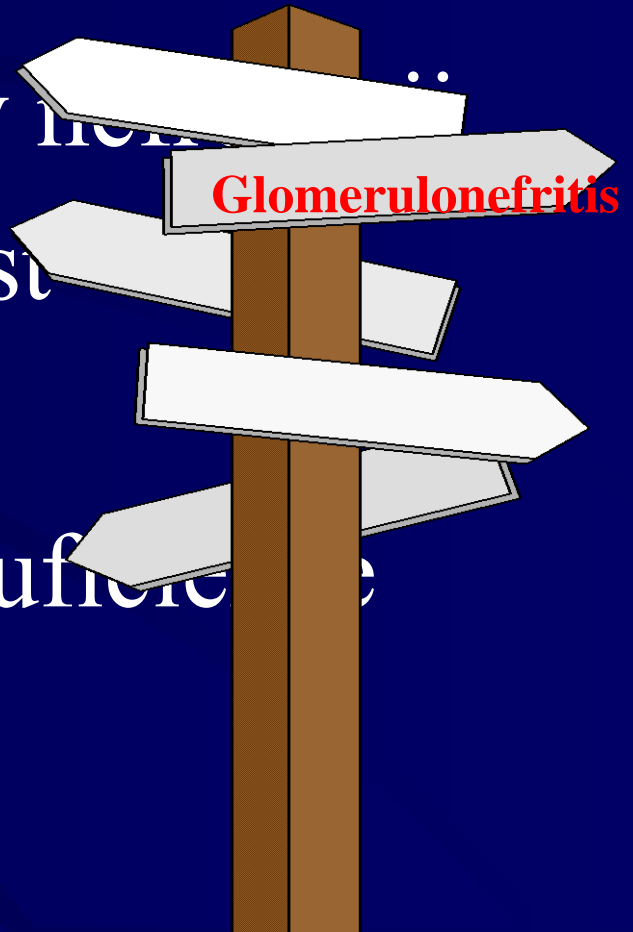

- správná !! a včasná diagnóza IMC
- odhalení event. vrozené vady uropoetického traktu
- dalším postupem předejít rozvoji chronické pyelonefritidy a chronické renální insuficience

Osnova přednášky

1. Vyšetřovací metody v nefrologii
2. Infekce močových cest
3. **Glomerulonefritis**
4. Chronická renální insuficience

- **Glomerulopatie** - heterogenní skupina nemocí s postižením glomerulů
  - a) primární - izolované postižení ledvin
  - b) sekundární - postižení glomerulů projevem např. metabolického (diabetická NP) či genetického (Alport.sy.) onemocnění
- **Glomerulonefritidy** - glomerulopatie vznikající v důsledku aktivace imunopatologických mechanismů, se zánětlivými změnami v glomerulech

Dělení glomerulonefritid

1. Morfologické dělení
2. Dělení dle klinického průběhu
3. Dle imunopatologického mechanismu
4. Syndromologické dělení

Morfologické dělení glomerulonefritid

1. Malé abnormality glomerulů („minimální léze“)
2. Fokální (některé gly) či segmentální (některé kapilární kličky) poškození
3. Difuzní glomerulonefritidy více než 70% glů
  - a) neproliferativní - membranózní GN
  - b) proliferativní (zvýšení počtu bb. v glomerulech)
    - endokapilárně proliferativní (APSGN)
    - mezangioproliferativní (IgA)
    - membranoproliferativní + nefropatie denzních depozit
    - extrakapilární GN (RPGN)

Dělení dle klinického průběhu

1. Akutní glomerulonefritida

náhlý vznik a rychlý ústup příznaků

2. Rychle progredující glomerulonefritida (RPGN)

průběh s progresí týdnů až měsíců do renální insuficience,
charakteristická extrakapilární proliferace
srpky více než 70%

3. Chronická glomerulonefritida – progrese během let

Dělení GN dle etiopatogenetického mechanismu

Glomerulonefritida - glomerulopatie, vyvolaná aktivací imunopatologických mechanismů

1. Protilátkové GN - 5% u dospělých a 2% u dětí

vazba autoprotílátek na antigen GBM - lineární IF
(Good-Pastuer.sy.- RPGN) - často závažný průběh

2. Imunokomplexové GN - granulární IF, poškození glomerulů

imunokomplexy Ag x protilátka - v cirkulaci nebo lokálně

Renální syndromy

- **Akutní nefritický syndrom**

- hematurie (makro i mikro), hypertenze, edémy
- proteinurie (střední), renální selhání

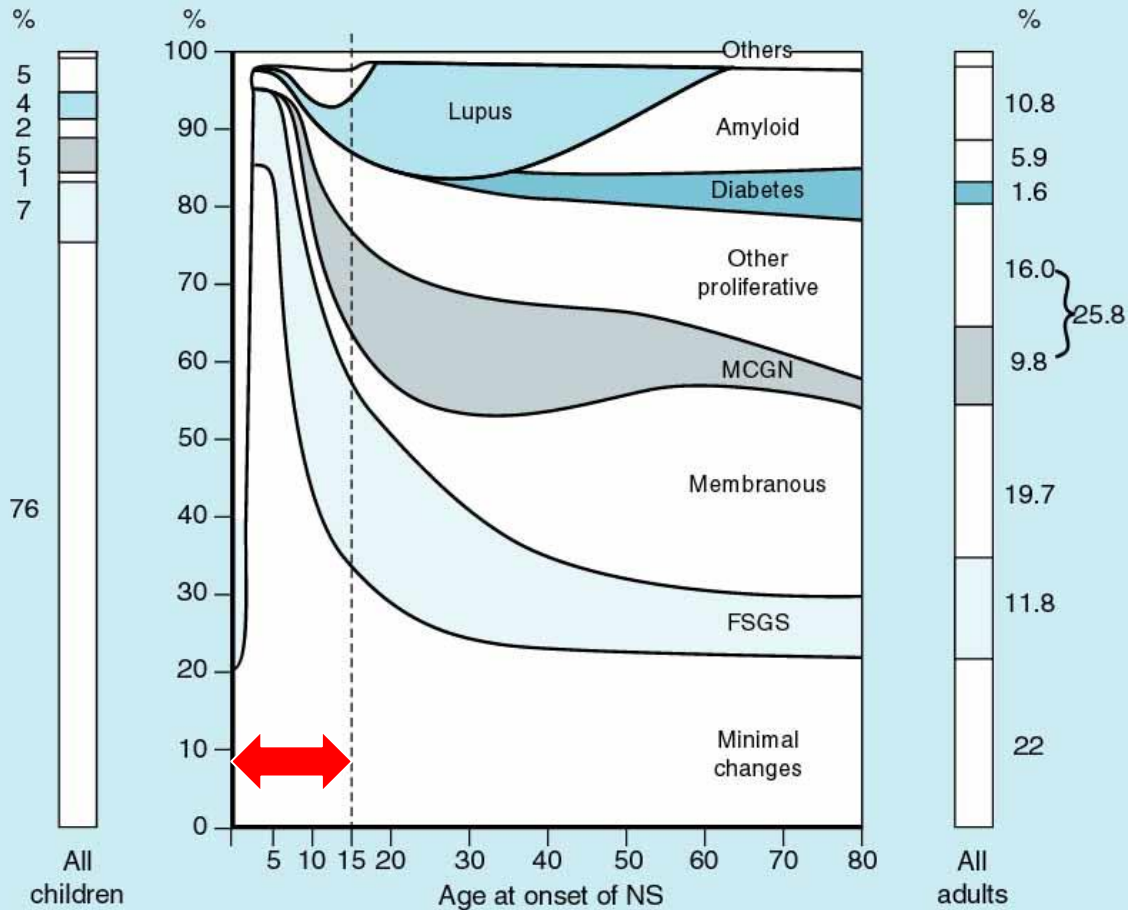
(APSGN, RPGN, membranoproliferativní GN, IgA GN)

- **Nefrotický syndrom**

- proteinurie $>1\text{g/m}^2\cdot 24\text{ hod}$
- hypalbuminemie $< 25\text{ g/l}$

(MCD, FSGS, membranózní GN, IgA GN)

Příčiny NSy dle věku

Akutní glomerulonefritis

- Oboustranné náhle vzniklé onemocnění ledvin, charakterizované histologicky difuzní endokapilární proliferací
- výskyt - ve vyspělých státech 10% všech GN a incidence stále klesá !! x rozvojové země, převažuje dětský věk - vznik mezi 5. - 12. rokem, hoši : dívky = 2 : 1

Akutní glomerulonefritis - etiologie

= **poinfekční**

(**poststreptokoková glomerulonefritis**)

- bakteriální infekce - **beta hemolytický streptokok sk. A !!** (nefritogenní typy), stafylokoková infekce, pneumokoková pneumonie
- virové infekce - hepatitis B, EBV, varicela/zoster virus, coxackie
- parazitární infekce - toxoplasmóza, malárie

= imunokomplexová GN

Akutní glomerulonefritis - průběh

Klinické příznaky po latentní periodě !!!!

1- 2 týdny po tonsillitis

3- 6 týdnů po pyodermii

Dif. Dg. !!: „synfaryngická hematurie „

IgA nefropatie

Henoch-Schonleinova purpura

Alportův sy., Sy. tenkých membrán

akutní exacerbace chronické GN

Akutní glomerulonefritis – průběh

Akutní nefritický syndrom :

1. **Hematurie** makroskopická (až barva „coca-coly“) či mikroskopická (ery ≥ 5 /ul)
2. **Otoky** (primární retence vody a Na v ledvinách při $\downarrow$ GF)
3. **Hypertenze** (hypervolemie)
4. **Oligurie** ($\downarrow$ GF)

proteinurie - malá nebo střední

Oligosymptomatické formy – převažují !!!

Nefrotický sy. – vyjimečně u 3% pacientů

Akutní poinfekční GN - laboratoř

- Vždy hematurie - makrohematurie do týdne odezní, mikrohematurie přetrvává několik měsíců po odeznění akutní ataky
- proteinurie - malá až střední , v prvních týdnech ustupuje
- snížení C3 složky komplementu (u 95% nemocných) - do 8 týdnů normalizace !!!
- zvýšení ASLO
- retence dusíkatých metabolitů, snížení GF

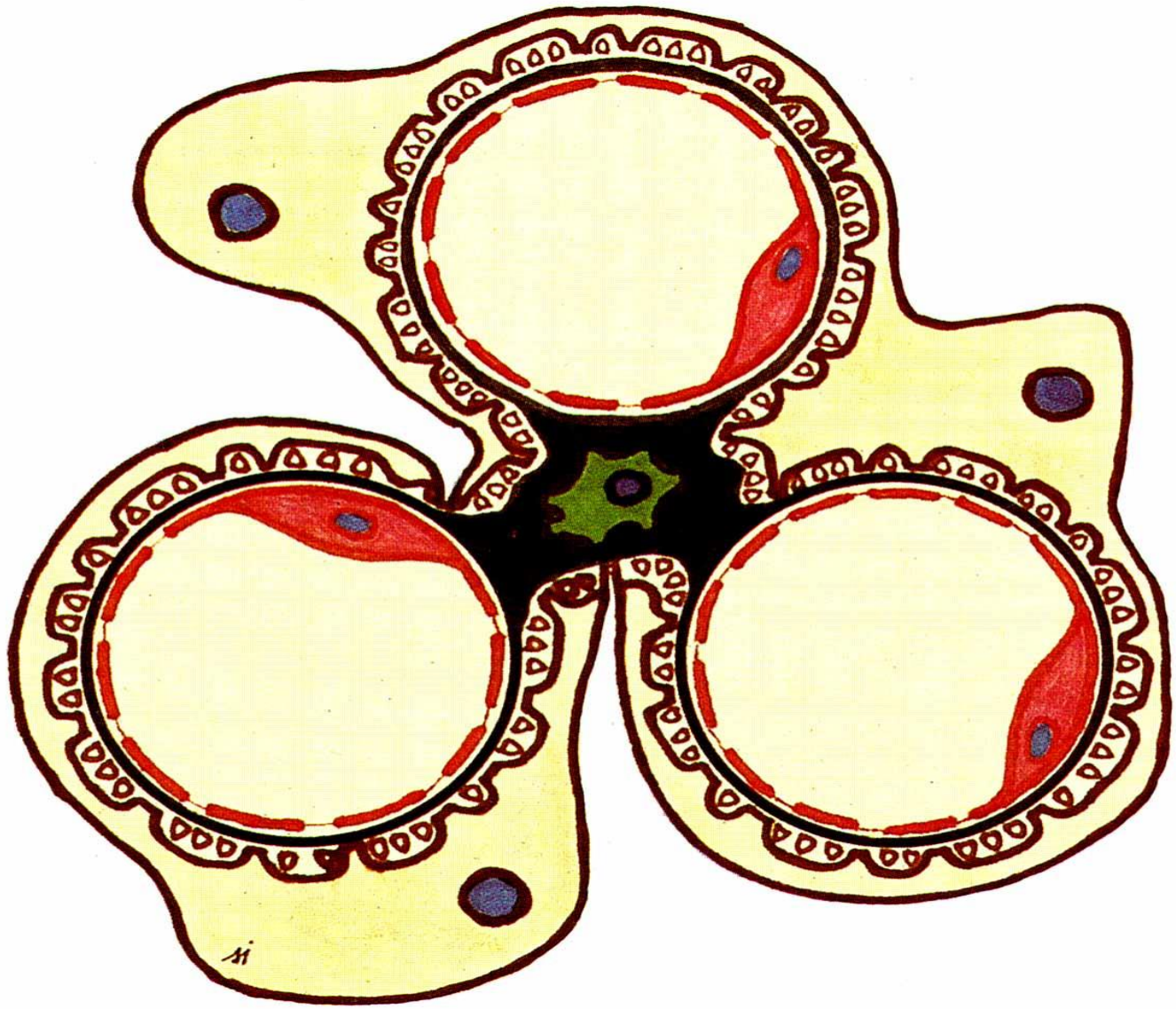
Histologické vyšetření při akutní GN

Indikace - pouze při pochybnostech o dg. :

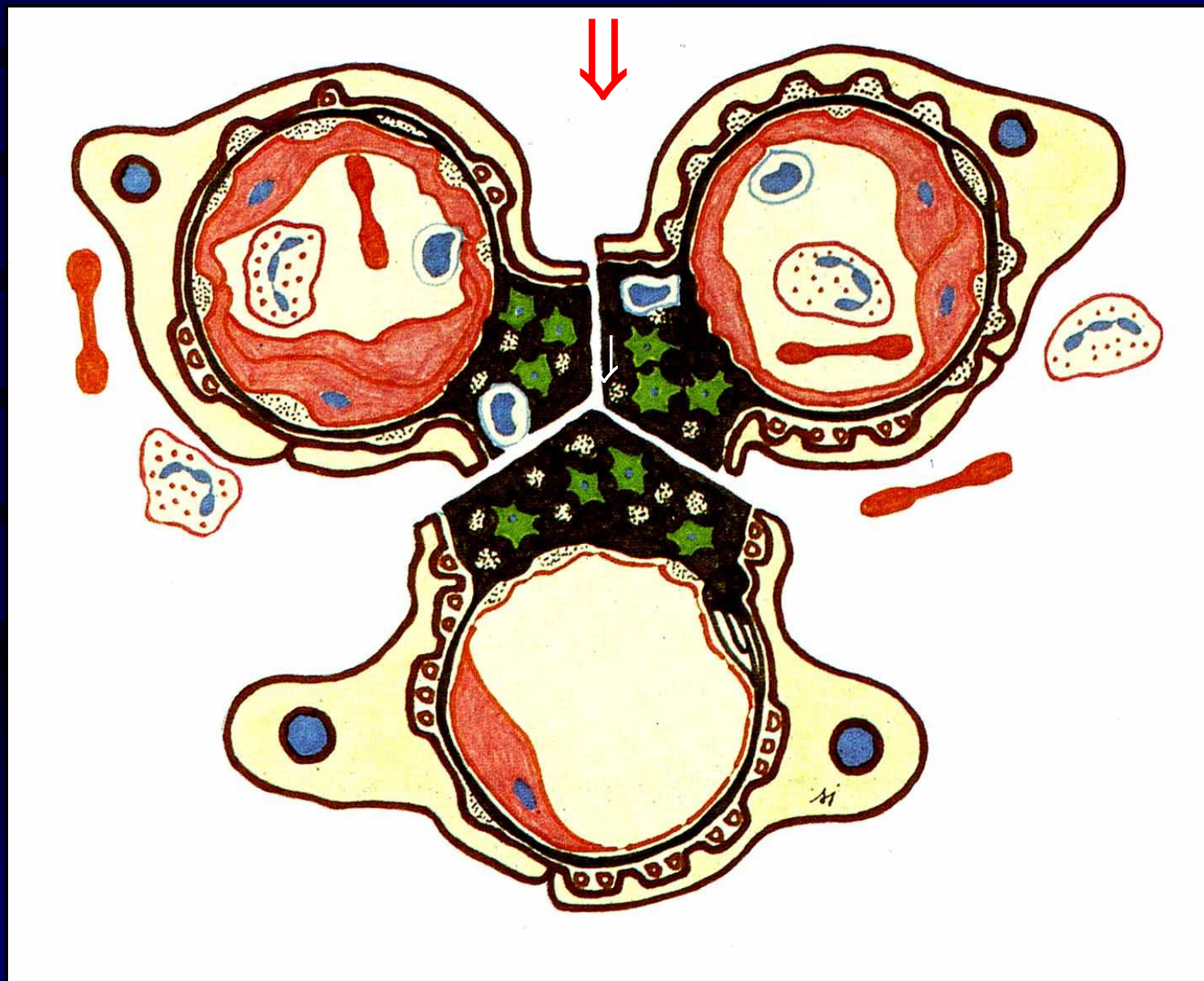
oligurie déle než 7 dnů, susp. RPGN,
přetrvávání snížení C3 déle jak 8 týdnů

Optická mikroskopie : endokapilární
proliferace, proliferace mesangia,
intersticiální edem

Imunofluorescenční vyš. a ELMI : granulární
depozita C3 a IgG difuzně, nejč.
subepiteliálně

Akutní poinfekční glomerulonefritida

Akutní poinfekční GN - terapie

- Režimová opatření - klid na lůžku
- Dietní opatření - omezení soli, event. tekutin
- Farmakologická terapie – ATB ?, diuretika, antihypertenziva, !!! ne kortikoidy !!!

Dif.dg. pyelonefritis x APSGN

	Pyelonefritis acuta	APSGN
<u>Patologie</u>		
<u>Anamnéza</u>		
<u>Klinika</u>		
<u>Močové nálezy</u>		
<u>Funkční vyšetření</u>		
<u>Zobrazovací metody</u>		

Dif.dg. pyelonefritis x APSGN

	Pyelonefritis acuta	APSGN
<u>Patologie</u>	Bakteriální zánět dřeně	Sterilní zánět glomerulů
<u>Anamnéza</u>		
<u>Klinika</u>		
<u>Močové nálezy</u>		
<u>Funkční vyšetření</u>		
<u>Zobrazovací metody</u>		

Dif.dg. pyelonefritis x APSGN

	Pyelonefritis acuta	APSGN
<u>Patologie</u>	Bakteriální zánět dřeně	Sterilní zánět glomerulů
<u>Anamnéza</u>	(rec. IMC ?)	angina, impetigo
<u>Klinika</u>		
<u>Močové nálezy</u>		
<u>Funkční vyšetření</u>		
<u>Zobrazovací metody</u>		

Dif.dg. pyelonefritis x APSGN

	Pyelonefritis acuta	APSGN
<u>Patologie</u>	Bakteriální zánět dřeně	Sterilní zánět glomerulů
<u>Anamnéza</u>	(rec. IMC ?)	angina, impetigo
<u>Klinika</u>	febrilie , lumbalgie, bolesti břicha, dysurie	hypertenze, otoky
<u>Močové nálezy</u>		
<u>Funkční vyšetření</u>		
<u>Zobrazovací metody</u>		

Dif.dg. pyelonefritis x APSGN

	Pyelonefritis acuta	APSGN
<u>Patologie</u>	Bakteriální zánět dřeně	Sterilní zánět glomerulů
<u>Anamnéza</u>	(rec. IMC ?)	angina, impetigo
<u>Klinika</u>	febrilie , lumbalgie, bolesti břicha, dysurie	hypertenze, otoky
<u>Močové nálezy</u>	sign. bakteriurie leukocyturie, (hematurie)	makro nebo mikro hematurie , event, malá proteinurie
<u>Funkční vyšetření</u>		
<u>Zobrazovací metody</u>		

Dif.dg. pyelonefritis x APSGN

	Pyelonefritis acuta	APSGN
<u>Patologie</u>	Bakteriální zánět dřeně	Sterilní zánět glomerulů
<u>Anamnéza</u>	(rec. IMC ?)	angina, impetigo
<u>Klinika</u>	febrilie , lumbalgie, bolesti břicha, dysurie	hypertenze, otoky
<u>Močové nálezy</u>	sign. bakteriurie leukocyturie, (hematurie)	makro nebo mikro hematurie , event, malá proteinurie
<u>Funkční vyšetření</u>	koncentrační fce ↓	glomerulární filtrace ↓
<u>Zobrazovací metody</u>		

Dif.dg. pyelonefritis x APSGN

	Pyelonefritis acuta	APSGN
<u>Patologie</u>	Bakteriální zánět dřeně	Sterilní zánět glomerulů
<u>Anamnéza</u>	(rec. IMC ?)	angina, impetigo
<u>Klinika</u>	febrilie , lumbalgie, bolesti břicha, dysurie	hypertenze, otoky
<u>Močové nálezy</u>	sign. bakteriurie leukocyturie, (hematurie)	makro nebo mikro hematurie , event, malá proteinurie
<u>Funkční vyšetření</u>	koncentrační fce ↓	glomerulární filtrace ↓
<u>Zobrazovací metody</u>	postižení jedné ledviny (USG, DMSA scan)	symetrické ↓ glomerulárních fcí (DTPA, MAG-3)

Dif. dg. APSGN x idiopatického NS

	APSGN	NS
<u>Pat.-fyziol</u>	↓ GF → retence H ₂ O a solí → oligurie + edémy	
<u>Věk</u>	5. – 12. rok	
<u>Anamneza</u>	tonsillitis, impetigo	
<u>Klinika</u>	↑ TK , otoky	
<u>Močové nálezy</u>	Hematurie +++++	
<u>Glomerul. fce</u>	↓	
<u>Terapie</u>	diuretika, ACEi, V-PNC	
<u>Prognóza</u>	dobrá	

Dif. dg. APSGN x idiopatického NS

	APSGN	NS
<u>Pat.-fyziol</u>	↓ GF → retence H ₂ O a solí → oligurie + edémy	↓ onkot. tlaku → únik tekutin do interstitia → oligurie + edémy
<u>Věk</u>	5. – 12. rok	3. – 6. rok
<u>Anamneza</u>	tonsillitis, impetigo	respirační infekt
<u>Klinika</u>	↑ TK , otoky	N TK , otoky ++
<u>Močové nálezy</u>	Hematurie +++++	Proteinurie +++++
<u>Glomerul. fce</u>	↓	normální
<u>Terapie</u>	diuretika, ACEi, V-PNC	kortikoidy
<u>Prognóza</u>	dobrá	časté relapsy

Chronické glomerulonefritis

= charakterizovány pomalou (roky trvající),
léčebně špatně ovlivnitelnou progresí

- Mezangioproliferativní GN
- Membranoproliferativní GN
- Membranózní GN

Chronické glomerulonefritis - klinika

- Hematurie (HU) mikroskopická, ataky makroskopické HU při infektu
- Progredující proteinurie (PU)
- Proporcionální nálezy HU + PU
- Hypertenze !!!
- Otoky
- Porucha růstu (v případě CHRI)

IgA nefropatie

= mezangioproliferativní glomerulonefritida, charakterizovaná poruchou metabolismu IgA a ukládáním jeho depozit v mezangiu glů

Výskyt : nejčastější glomerulopatie - 25% všech histol. ověřených GN

nejčastěji začíná mezi 10 - 30. Rokem

muži : ženy = 2- 6 : 1

Dělení : 1. primární IgA nefropatie = Bergerova choroba

2. se systémovými projevy = Henoch- Schonleinova purpura (IgA vasculitis)

3. sekundární - při jaterní cirhoze, chronických respiračních a GIT onemocněních (Crohnova ch., colitis ulcerosa), SLE typ II, AIDS, TBC , paraneoplasticky, psoriáza

IgA nefropatie - klinický průběh

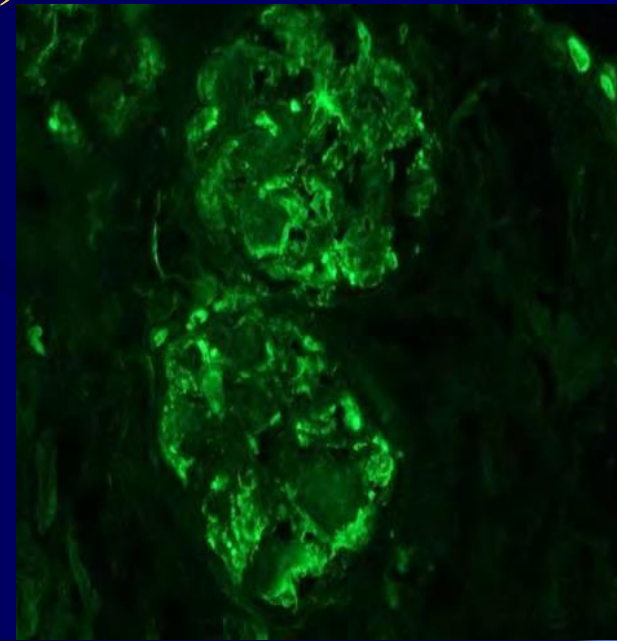
- ojedinělá ataka nebo rekurentní makrohématurie při infektech
- asymptomatická intermitentní nebo trvalá mikrohematurie
- nefrotický syndrom
- akutní nefritický syndrom
- ASL, rychle progredující GN
- CHRI

IgA nefropatie - laboratoř

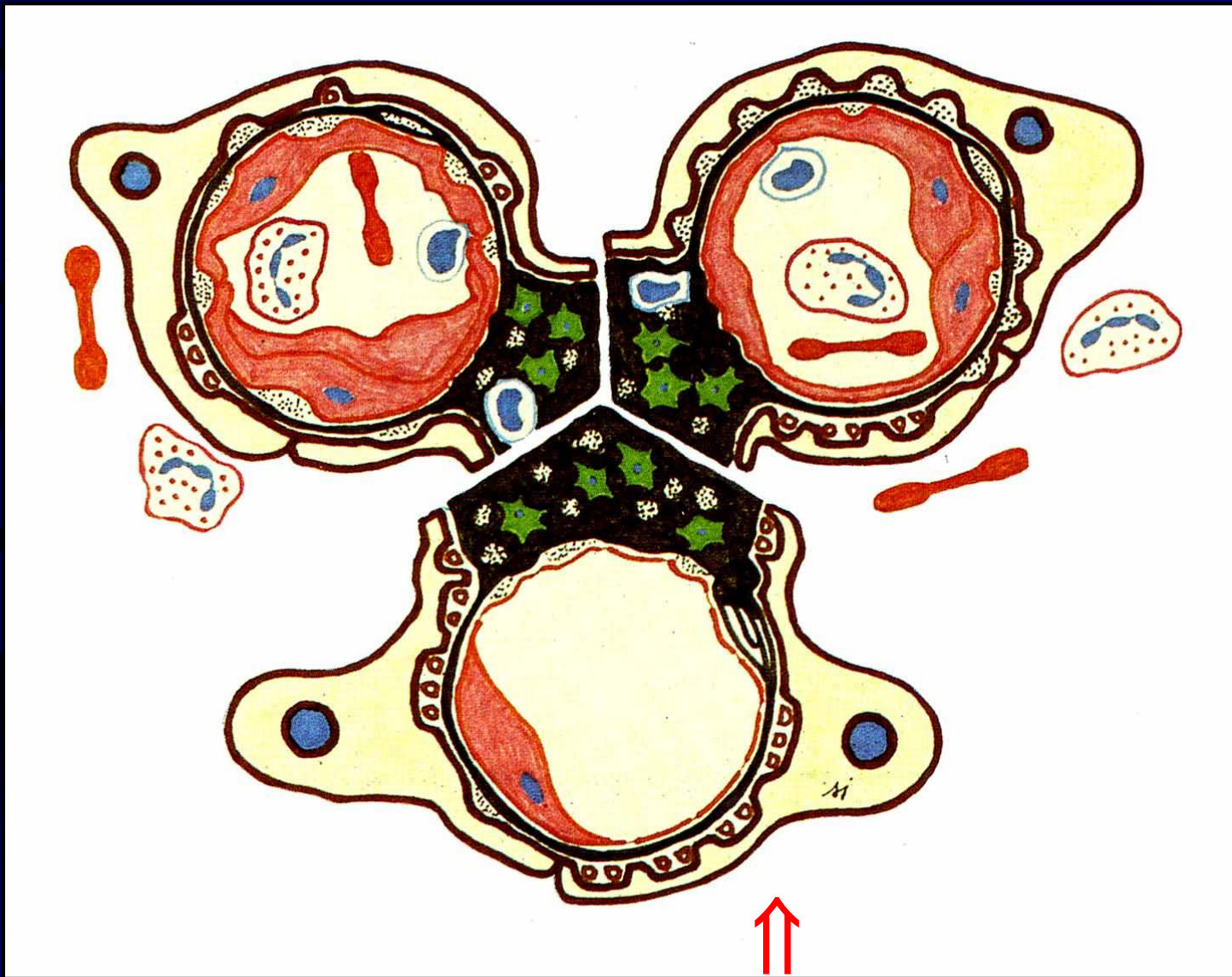
- Zvýšení IgA - pouze u 30-50% pacientů
- event. spec. IgA proti potravinovým alergenům

IgA nefropatie - histologické nálezy

- Optická mikroskopie - proliferace mezangia - stadia I. - V. dle WHO (minimální změny - fokálněsegmentální GN- difuzní sklerozující GN)
- Imunofluorescence - vždy depozita IgA v mezangiu , zároveň C3, IgG, IgM

Mezangioproliferativní GN

IgA nefropatie - průběh a prognóza

10 - 25% - možná spontánní remise,
pravděpodobná spíše u pacientů s
isolovanou hematurii

10 - 25% - stacionární nález

25-50% - pomalá progrese do CHRI

Nepříznivá prognostická kritéria :

mužské pohlaví, velká proteinurie,
hypertenze, závažnější nálezy v renální
biopsii (extrakapilární proliferace)

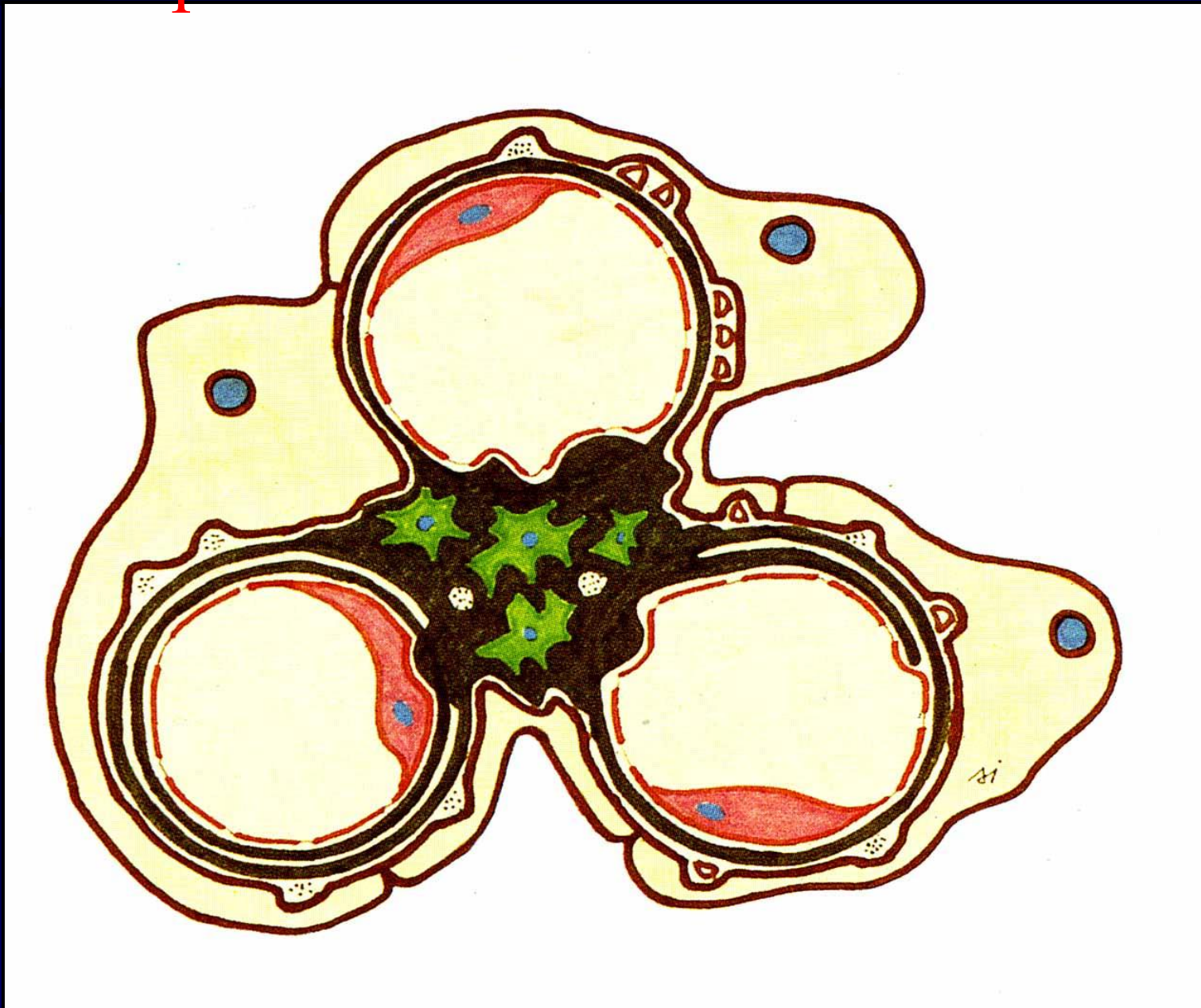
Cíle léčby :

- 1. Omezení antigenní expozice - důsledná léčba infektů, eradikace fokusů (AT, TE, stomatologický fokus?), omezení potravinových alergenů ?
- 2. Ovlivnění imunol. odpovědi a zánětlivých projevů - kortikoidy, cyklofosfamid, cyklosporin A, azathioprim
- 3. Ovlivnění progrese poškození glomerulu - snížení proteinurie - ACE i !! , antikoagulační a antiagregační terapie

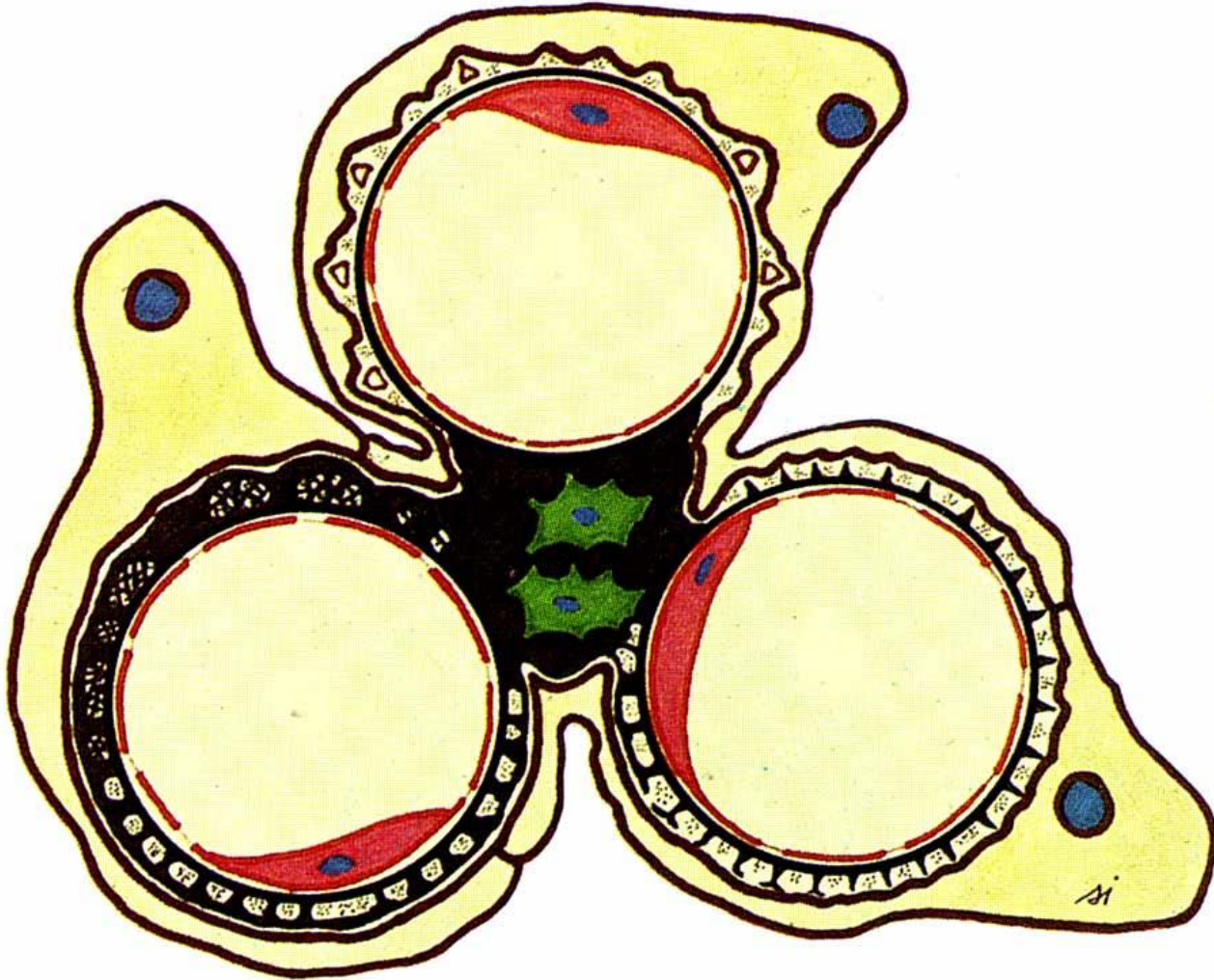
Ostatní chronické GN

- Membranoproliferativní GN : může začít příznaky akutního nefritického sy. nebo probíhá od počátku chronicky, v laboratoři **trvalé snížení C3 složky** komplementu
- Membranozní GN : začíná až v adolescenci, **nefrotický syndrom !!!**

Membranoproliferativní GN

Membranózní GN

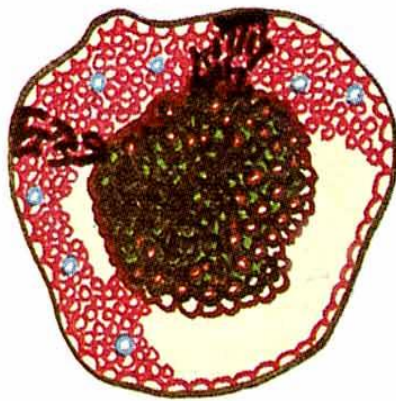
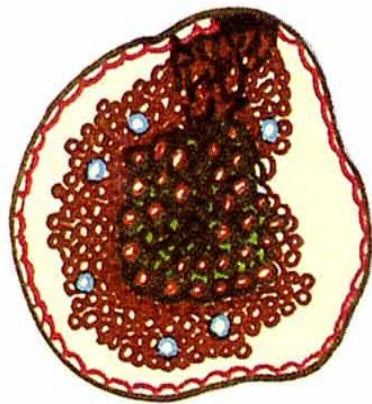
Rychle progredující glomerulonefritis

Heterogenní skupina postižení glomerulů, pro které je charakteristická **rychlá progrese do renální insuficience** (týdny až měsíce) a **tvorba srpků v glomerulech**, klinicky **nefritický sy.**

Výskyt : 1- 2 % všech GN u dětí

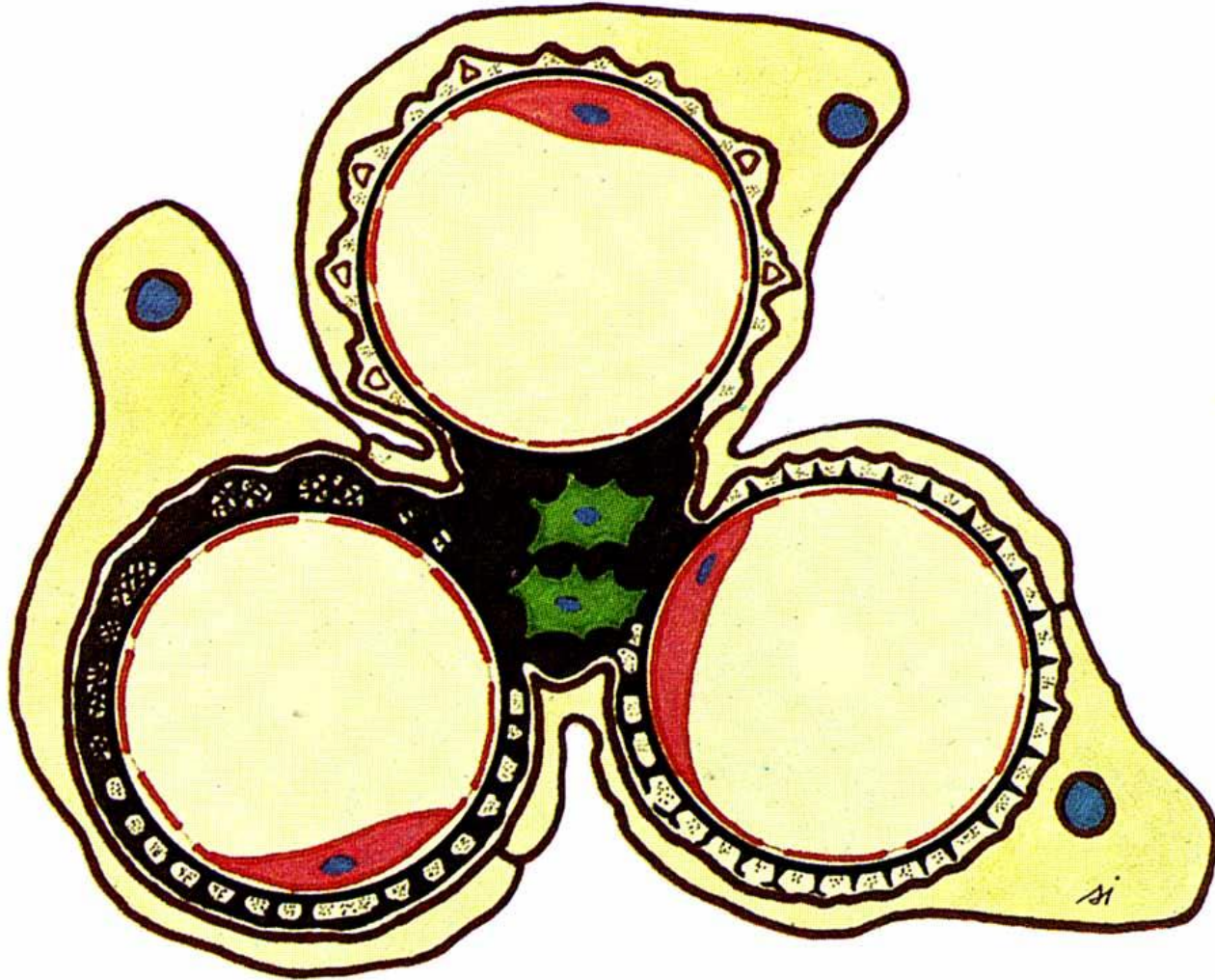
Dělení : dle imunofluorescenčního nálezu

- **granulární IF** - poinfekční, systémové choroby, komplikace primárních chronických GN
- **lineární IF** - anti GBM nefritis - Goodpastureův sy.
- **pauciimunní IF** - ANCA+ nefritidy - Wegenerova granulomatoza, polyarteritis nodosa

Membranózní GN

Dif. dg. hematurie

(=erythrocyturie > 5 ery/ ul)

1. Prerenální : hemokoagulační poruchy
vrozené i získané (Pelentan, ACP)

2. Renální - *a) glomerulární* : GN akutní i
chronické, hereditární nefropatie (Alport sy,
benigní familiární hematurie)

b) neglomerulární : pyelonefritis,
↑kalciurie, nefrolitiáza a nefrokalcinóza

c) tumory - Wilms, karcinom

3. Postrenální : cystitis, urolitiáza, úraz

Osnova přednášky

1. Vyšetřovací metody v nefrologii
2. Infekce močových cest
3. Glomerulonefritis
4. Chronická renální insuficience

Chronická renální insuficience

= stadium chronických renálních onemocnění, kdy funkce ledvin klesne na takovou úroveň, že dochází k výrazným změnám ve složení ECT a změnám v metabolicko-endokrinní funkci ledvin (renin, EPO, vitamin D3)

Chronické renální selhání = ledviny již nejsou schopny ani za basálních podmínek, na dietoterapii a medikamentosní terapii udržet normální složení vnitřního prostředí ⇒

DIALÝZA

Etiologie CHRI v dětském věku

1. Vrozená onemocnění

a) VV anomalie ledvin- VUR nefropatie, hypodysplasie, chlopeň zadní uretry

b) hereditární nefropatie - Alportův sy., juvenilní nefronoftýza, polycystické choroby ledvin (AD a AR)

2. Získaná onemocnění - glomerulonefritis chronické (IgA, SLE), RPGN

Stadia CHRI

1. stadium : $GF > 20\%$ - klinicky často němé
2. stadium : $GF 5-20\%$ $\Rightarrow$ anémie, metabolická acidóza, nauzea, zvracení, hubnutí, neurologické příznaky, známky renální osteodystrofie,
3. stadium : $GF < 5\%$ - oligurie, hypertenze, otoky, hyperkalemie !! = chronické renální selhání $\Rightarrow$ **DIALÝZA**

Laboratorní změny v CHRI

- zvýšený kreatinin, urea, kyselina močová
- hyperkalemie x hypokalemie : arymie, zástava srdeční !!!, hyponatremie
- anemie : snížený EPO, snížené přežívání ery
- metabolická acidóza : ztráty bikarbonátů, nedostatečná sekrece H^+
- renální osteodystrofie : retence P + $\Downarrow$ vitamínu D3 $\Rightarrow$ sek. hyper PTH $\Rightarrow$ osteomalacie, osteoporóza

Klinické příznaky v CHRI

- polyurie x oligurie
- únava, nechutenství, zvracení
- kardiovaskulární příznaky - perikarditis, **hypertenze**
- pruritus
- **porucha růstu !!!**- osteodystrofie, necitlivost na STH

Farmakoterapie CHRI

- regulace příjmu tekutin dle diuresy
- diuretika
- antihypertenziva
- bikarbonát, citráty
- calcium, 1,25- dihydroxy-cholecalciferol
- erythropoetin
- (nízkobílkovinná dieta) – u dětí ne

Očist'ovací metody

- peritoneální dialýza
  - hemodialýza

Transplantace ledviny

Děkuji za pozornost ...

